

300 MOTOREN VAN SOCIALE VOORUITGANG

**WE MOETEN
MEER ACTIVEREN!**

JUIST!

BEGINNEN BIJ ONSZELF.

Weekblad

Belastingaangifte 2014: nu of nooit

N

Nieuwsblad

Wetgeving
voor operatie
van de
laatste kans

4

In sommige
maand januari:
zo doorspartel je
de winterblues

12-13

OCMW's krijgen energiesteun niet opgebruikt

De OCMW's krijgen dit jaar van de federale regering minstens 37 miljoen euro extra energiesteun, maar een overrompeling heeft dat nog niet opgeleverd. Integendeel, nog

steeds te weinig mensen vinden hun weg naar de OCMW's. Van de steun van vorig jaar is nog steeds een deel over. Ook van het Stookoliefonds, voor wie met stookolie verwarmt,

maakt slechts een minderheid gebruik. Bevoegd minister Karine Lalieux (PS) onderzoekt nu of ze de energiesteun rechtstreeks kan geven, in plaats van via de OCMW's.

De drempel om naar het OCMW te stappen, is voor veel mensen erg hoog, zegt docent sociaal beleid Wim Van Lancker (KU Leuven). "Het stigma blijft dat dat enkel voor

de echte sukkelaars is. Er is ook de vrees dat het OCMW in je persoonlijke gegevens snuffelt." Daardoor wachten mensen vaak te lang. (pl)

6-7

Geld genoeg, maar bijna niemand durft het te vragen

De federale regering geeft aan de OCMW's ook dit jaar extra geld voor energiesteun. Al is er van de voorspelde overrompeling voorlopig geen sprake. Nog steeds te weinig mensen lijken hun weg naar de OCMW's te vinden. "Wacht niet te lang om de stap te zetten", roept de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) op. "Het OCMW is er om te helpen." PIETER LESAFFER

OCMW mag 37 miljoen extra energiesteun uitdelen, maar de subsidies van vorig jaar zijn nog niet op

De OCMW's kregen van de federale regering begin vorig jaar 16 miljoen en daarna nog eens 57 miljoen euro extra in het Gas- en Elektriciteitsfonds. Daarin zit geld om inwoners te ondersteunen bij hun energiefactuur. Ook dit jaar maakt bevoegd minister Karine Lalieux (PS) daarvoor extra centen vrij, maar nu ligt dat bedrag een pak lager: 37 miljoen euro.

Het kabinet-Lalieux benadrukt dat dit nog steeds een extra is op de bestaande subsidies én dat hier in de loop van het jaar nog kan bijkomen. Maar er is ook de ervaring van vorig jaar. De definitieve afrekening voor 2022 is nog niet gebeurd, maar het ziet er naar uit dat de OCMW's het extra geld vorig jaar niet volledig hebben opgebruikt. Dat bevestigt de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG).

Dat is ook het geval voor het Stookoliefonds, voor wie met stookolie verwarmt. Daarvan is wel al een precieze berekening gemaakt, en daaruit blijkt dat maar een minderheid ervan gebruikt heeft gemaakt. Minister Lalieux laat nu zelfs onderzoeken of ze die steun niet rechtstreeks kan geven, in

plaats van via de OCMW's.

"Ook wij hebben nog een deeltje van dat geld niet gebruikt", zegt Kelly Verheyen, OCMW-voorzitter van Turnhout (Vooruit). "We hebben de voorbije maanden wel een stevige stijging gehad, voor energiesteun zelfs een verdubbeling, maar dat was toch minder dan verwacht. De gevreesde rush is voorlopig uitgebleven. Al kan dat nog komen. In onze regio krijgen veel mensen hun eindafrekening in februari. Ook gaan veel mensen eerst op zoek naar een andere oplossing, bijvoorbeeld met een afbetalingsplan bij hun energieleverancier."

Stigma

Sowieso is de drempel naar het OCMW voor veel mensen heel hoog. Dat zegt Wim Van Lancker, docent sociaal beleid (KU Leuven). "Ook al staat het OCMW open voor iedereen, het stigma blijft dat dit enkel voor de echte sukkelaars is. Maar er zijn nog drempels, zoals de vrees dat het OCMW in je persoonlijke gegevens begint te snuffelen en dat een aanvraag tot administratieve rompslomp leidt."

Daardoor wachten mensen volgens Van Lancker soms te lang om de stap te zetten. "Hoe vroeger je erbij bent, hoe beter, vooraleer je nog meer in de problemen komt." Dat zegt ook de VVSG. "Wacht niet te lang", zegt woordvoester Nathalie Debast. "Het OCMW is er evengoed om vragen te beantwoorden, of om mensen op weg te zetten voor bepaalde aanvragen. De deur staat open voor iedereen."

Grietje Huibrechts werd door vrienden aangemoedigd om toch hulp te vragen aan het OCMW, iets waar ze nu heel dankbaar om is.

Na lang twifelen zette Grietje toch de stap

"Mijn schaamte heeft plaatsgemaakt voor de realiteit"

Hoe hoog de drempel naar het OCMW is, heeft Grietje Huibrechts zelf ervaren. Hoewel de energiefactuur haar in de armoede dreigde te duwen, bleef ze twifelen om de stap te zetten. "Tot ik hoorde dat steeds meer Belgen hulp nodig hebben. Dat gaf me een gevoel dat ik niet alleen ben in mijn situatie."

Jarenlang stond Grietje Huibrechts (45) aan de andere kant, als hulpverlener in de zorgsector. Als bachelor in de orthopedagogie werkte ze eerst in de jeugdhulp, daarna als diversiteitsmanager bij Antwerpse sportclubs. Nu staat zij aan dezelfde kant als veel van haar cliënten uit die periode. In september heeft ze na lang aarzelen hulp gevraagd aan het OCMW in haar woonplaats Turnhout, om haar exploderende energiefactuur betaald te krijgen. "Toen ik mijn huis anderhalf jaar geleden kocht, betaalde ik 95 euro per maand voor gas en elektriciteit", zegt ze. "Intussen is dat opgetrokken naar 298 euro en nu zit ik al aan 512 euro. Maar ik heb dat geld gewoonweg niet. Ineens stond ik voor de keuze: ofwel mijn verwarming betalen, ofwel mijn huis afbetalen."

De aarzeling om de stap naar het OCMW te zetten, had met schaamte te maken. Maar evengoed met de lijdensweg die Grietje de voorbije jaren al heeft afgelegd. "Al acht jaar zit ik thuis door een zeldzame stofwisselingsziekte. Doordat ik voordien altijd voltijds had gewerkt, zit ik

in de hoogste schijf van de invaliditeitsuitkering. Dat klinkt positief, maar daardoor val ik net uit de boot voor verhoogde tegemoetkomingen. Zowel voor de dokterskosten als nu ook voor het sociaal energietarief. Voor alles moet ik de volle pot betalen. Ik heb overal aanvragen gedaan voor extra steun, vele papieren ingevuld, procedures gevolgd, maar telkens botste ik op een njet."

Niet alleen

Toen vrienden haar aanraadden om naar het OCMW te stappen, kwam die hele geschiedenis opnieuw naar boven. "Ik dacht: weer een hele administratie om op het einde van de rit toch geen recht te hebben. Bovendien net een moment dat ik eindelijk uit het dal ben geklommen."

"Ik wou mijn herwonnen eigenwaarde niet op de helling zetten door naar het OCMW te gaan"

"Eindelijk heb ik mijn zelfbeeld en eigenwaarde weer herwonnen. Dat wilde ik allemaal niet opnieuw op de helling zetten."

Maar daarmee ging de energiefactuur niet naar beneden, en intussen raakte haar spaargeld op. "Wat me over de streep heeft getrokken, was een bericht in het

nieuws over het stijgend aantal Belgen dat een beroep doet op OCMW-steun. Dat gaf me het gevoel dat ik niet alleen ben. Achteraf begrijp ik zelfs niet waarom ik zolang heb getwijfeld. Intussen heeft mijn schaamte ook plaatsgemaakt voor de realiteit: ik heb als werknemer jarenlang bijgedragen aan het opvangnet in ons land en nu doe ik er zelf een beroep op. Niet uit vrije keuze, maar omdat ik het nodig heb. Het is niet mijn keuze geweest om ziek te worden, net zoals het niet mijn keuze was om mijn energiefactuur op te trekken."

Door de tussenkomst heeft Grietje nu toch uitzicht op het sociaal energietarief. "Bij mijn aanmeldingsgesprek heb ik het advies gekregen om hiervoor opnieuw een aanvraag in te dienen omdat de regering het plafond heeft verhoogd. Dankzij die aanpassing kwam ik nu wel in aanmerking." De energiefactuur kan dus weer terug naar het niveau van anderhalf jaar geleden.

Inspirerend

"Ik hoop dat mijn verhaal inspirerend kan zijn voor anderen", zegt Grietje, die nu zelfs een aanvraag deed voor bredere OCMW-steun, los van de specifieke energiesteun die ze nu krijgt. En deze keer doet ze dat zonder schaamte of schroom. "Ik heb jarenlang het gevoel gehad dat ik niet meer meetelde, en mijn financiële geplueter maakte dat alleen maar erger. Die tijd wil ik nu definitief achter mij laten." (p1)

Energiefonds hielp al 1.110 gezinnen: “In 2022 werd dubbel zoveel uitbetaald”

 KORTRIJK/HEULE

Het Kortrijks Energiefonds bereikte sinds de start in december 2021 1.110 gezinnen. De financiële tegemoetkoming aan gezinnen verdubbelde bijna in 2022. Ook Heulenaar Jacques Desmet werd naar het fonds doorverwezen. “Een gouden advies”, zegt hij.

Jacques Desmet (76) uit Heule kon in het verleden altijd zonder enige tegemoetkoming zijn energierekeningen betalen. De Heulenaar had ook geen sociaal tarief voor gas en elektriciteit. “Tot mijn vrouw is overleden. De rekeningen blijven even hoog. Op een bepaald moment kreeg ik na een afrekening van mijn energieverbruik een voorschotfactuur van 800 euro. Via mijn ziekenfonds kreeg ik de raad aan te kloppen bij het Kortrijks Energiefonds. Een gouden zet en gouden advies. Mijn maandelijkse

Jacques Desmet is heel blij dat hij doorverwezen werd naar het Kortrijks Energiefonds: “Dat was gouden advies voor mij.” © LOH

factuur voor gas en elektriciteit bedraagt vandaag 52 euro. Ik hoef er mijn slaap niet meer voor te laten.”

Eenmalig of maandelijks

Het Kortrijkse Energiefonds startte in december 2021. Sindsdien zijn

1.110 gezinnen begeleid. “We openen 252 gezinsdossiers die leiden tot een financiële ondersteuning”, geeft schepen van Sociale Zaken Philippe De Coene (vooruit) mee. “Afhankelijk van het gezin was dat eenmalig of

maandelijks.”

“Het Kortrijks Energiefonds gaat echter overveel meer dan financiële tussenkomsten. We helpen de gezinnen ook als consument. 837 gezinnen werden tot hiertoe door ons Team Energie begeleid naar een nieuw contract, naar een andere leverancier, naar groepsaankopen. Of ze werden ondersteund door de Energiesnoeiërs met energiescans in hun woningen en financiële begeleiding.”

Verschuiving

Vandaag staan nog 21 aanvragen rond budget- en schuldhulp open. In de cijfers zijn de 480 dossiers niet meegerekend die kwamen via de Lokale Adviescommissie. “In 2021 werd in totaal voor 171.000 euro aan steun voor energiekosten uitbetaald”, zegt De Coene. “In 2022 ging het in totaal om 301.000 euro financiële ondersteuning voor energiekosten. 176.000 euro ging via het OCMW Kortrijk naar gezinnen specifiek voor energieproble-

men. 87.000 euro ging naar de minimale levering van aardgas en 38.000 euro werd betaald via de stookoliepremie. Het gaat hier dus bijna om een verdubbeling van de financiële ondersteuning. Belangrijk om weten is dat gezinnen die in 2022 een beroep deden op de financiële ondersteuning, gezinnen waren die niet konden genieten van het sociaal tarief voor energie. De algemene conclusie is dat er niet enkel een toename is van het aantal gezinnen, maar ook een verschuiving van het type gezin dat zich aanmeldt.”

Een van de eerste

Kortrijk startte in december 2021 als één van de eerste gemeenten in Vlaanderen met het Energiefonds, waarbij zowel financiële als consumentenondersteuning wordt verleend, zoals een check van de oorschotfactuur, onderzoek naar het beste contract, begeleiding bij groepsaankopen of aanvraag voor sociaal tarief. (VWV)

Eén begeleider per gezin kan echt verschil maken, concludeert onderzoek

Persoonlijke aanpak van armoede werkt

Met een directe aanpak, waarbij één sociaal werker mensen in armoede bij al hun problemen helpt, kan wel degelijk een verschil gemaakt worden, zo bewijst onderzoek van de UAntwerpen in Kortrijk. Ook Vlaams minister voor Armoedebestrijding Wouter Beke (CD&V) toont grote interesse.

ROEL WAUTERS

Een op de zeven Vlaamse kinderen (14,1 procent) groeit op in armoede, blijkt uit cijfers van Kind en Gezin. En dat cijfer stijgt jaar na jaar. De UAntwerpen onderzocht samen met de stad Kortrijk en hogescholen Howest en Vives wat de concrete impact van het beleid kan zijn. Vandaag worden de resultaten van dat onderzoek op een studiedag voorgesteld.

In Kortrijk werd daarvoor het Mission-project opgezet. Daarbij werd gekozen voor een integrale, aanklampende aanpak. Per gezin werd een sociaal werker aangesteld, bij wie de mensen met al hun problemen terecht kunnen. Vaak hebben mensen in armoede meer dan één issue. Omdat ze te maken krijgen met verschillende hulpverleners, voelen ze zich vaak van het kastje naar de muur gestuurd. Bovendien zijn ze niet altijd op de hoogte van de rechten waarvan ze kunnen genieten.

Het onderzoek, dat in totaal bijna 2,5 jaar in beslag nam, toont aan dat die aanpak wel de-

gelijk een verschil maakt. Vooral op het vlak van aanvullende tegemoetkomingen noteren de onderzoekers een sterk effect. Dat zijn de extraatjes die meestal het OCMW zelf toekent.

Zo keert Kortrijk een aanvulling op het leefloon uit, die kan oplopen tot 250 euro per maand. Ook kan het OCMW een huurwaarborg voorschieten of tussenkomen wanneer bijvoorbeeld een wasmachine stuk is. Er zijn kortingen bij sportclubs en culturele activiteiten, maar ook voedselbanken en sociale restaurants. Veel mensen kennen die voordelen niet, maar die tussenkomsten maken voor hen wel een groot verschil op het einde van de maand.

Het onderzoek toont ook de beperkingen aan. In de zoektocht naar een sociale woning kunnen de sociale werkers de mensen begeleiden om zich in te schrijven op een wachtlijst, maar meer ook niet.

Ook geraken de mensen in armoede op korte termijn niet aan het werk, al zijn na een jaar dubbel zo veel mensen ingeschreven op een 'traject naar een job' (40 procent). Dat wil zeggen: ze volgen een cursus of worden gescreend op hun capaciteiten.

"De aanpak is bemoedigend, maar het is geen toverformule", zegt hoofdonderzoeker

Wim Van Lancker (UAntwerpen en KU Leuven). "Het lokale beleid doet wat het kan en lenigt zo de grootste noden. Maar het helpt geen mensen structureel uit de armoede. Heel wat hefboomen, zoals de regelgeving rond kindergeld, wonen en uitkeringen, zitten op het Vlaamse en federale niveau."

Daarom dat de Kortrijkse schepen voor Sociale Zaken Philippe De Coene (sp.a) pleit voor een 'armoedepact' tussen de verschillende

niveaus, waar over de partijgrenzen het armoedeprobleem duurzaam wordt aangepakt. Zijn partij legt het voorstel op tafel bij federaal informateur Paul Magnette (PS). De Coene is een van de trekkers van het project, met de expliciete steun van zijn coalitiepartners Open Vld en N-VA.

Ook Vlaams minister Wouter Beke (CD&V) toont grote interesse. Het is de eerste keer

'Dit kan ons helpen om het lokaal sociaal beleid te versterken'

WOUTER BEKE (CD&V)
VLAAMS MINISTER
ARMOEDEBESTRIJDING

dat de impact van armoedebelief op deze manier wetenschappelijk wordt onderzocht. "Dit kan ons helpen om het lokaal sociaal beleid te versterken", zegt hij. In zijn beleidsnota heeft hij met de 'gezinscoaches' een gelijkaardige aanpak voor ogen. Hij nodigt de initiatiefnemers van het project uit om hun input te geven, zodat hij die beleidslijn verder kan uitwerken. **12**

HET OCMW BREEKT UIT.

**WAAR ZIJN WE NU
AAN BEGONNEN?**

**SUPERWERK VAN
EEN SUPERTEAM.**

